

Základní škola a Mateřská škola Vranovice

Prevence a strategie řešení školní neúspěšnosti
žáků a předcházení rizikovému chování

Vypracovala: Mgr. Jana Masaříková

Prevence a strategie řešení školní neúspěšnosti žáků a předcházení rizikovému chování

„Kde nenacházíme nadání, úsudek ani píli, tam se při vyučování či učení nedopracujeme úspěchu buď vůbec, nebo jen v malé míře.“

„Má-li být však náprava úspěšná, musí být komplexní a všestranná, neboť „nebude-li současně napravovat všechno, co vzájemně souvisí, nikdy se nedostanete kupředu...“

(Jan Amos Komenský)

Školní neúspěšnost je chápána jako selhávání žáka v podmínkách školního edukačního systému. Nejedná se pouze o špatný prospěch, ale rovněž o vytváření negativních psychických postojů a emočních stavů k vlastnímu učení, vzdělávání, učitelům a škole obecně.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z Vyhlášky č. 27/2016 Sb. a jejím cílem je vyhledávání potenciálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k jejich zlepšení.

Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka samotného. Často je nutná i konzultace s odborníky. Školní neúspěšnost bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově.

Je třeba vycházet z toho, že rodina je primárním socializačním činitelem, který má v počátečních letech života výhradní vliv. Výsledky primární socializace v rodině jsou velmi robustní a mnohem odolnější vůči změně, než výsledky pozdější sekundární socializace (škola, společnost, ...).

Při zjišťování příčin neúspěšnosti postupujeme ve vzájemné spolupráci:

ŠPP - třídní učitel - žák - ostatní vyučující - výchovný poradce - metodik prevence - kariérní poradce – školní psycholog - vedení školy - ostatní pedagogičtí pracovníci - zákonní zástupci. Podle povahy příčin rovněž další mimoškolní instituce (PPP, OSPOD, SVP, ...)

Identifikace potenciálně neúspěšných žáků:

Při nástupu žáka do školy prostudují třídní učitelé pedagogickou dokumentaci žáků a důsledně sledují případné studijní neúspěchy. Během školního roku vyhodnocují činnost žáků s ohledem na identifikaci jakýchkoliv problémů, které by mohly v budoucnu vést ke školní neúspěšnosti. Na tomto základě pak vytipují žáky, kteří by mohli být neúspěšní při zvládnutí učiva. Situaci řeší spolu s rodiči, popřípadě doporučí vyšetření v PPP. Na základě zprávy z PPP přijmou taková opatření, která povedou ke zlepšení žákovy situace, a bude-li to navrženo, vypracují žákovi IVP, podle kterého bude žák vzděláván. Spolupracují s výchovnou poradkyní, psychologičkou a vždy informují vedení školy.

Za školní neúspěšnost považujeme situace, kdy:

- a) se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) za čtvrtletí nebo pololetí;
- b) žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá (hodnocení 4-5, 5) v jednom předmětu

- nebo ve více předmětech. VP určí postup práce se žákem na základě doporučení PPP;
- c) neúspěch ve škole se může projevit závadným chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu. Jednotlivá riziková chování žáků řešíme podle MPP školy ve spolupráci s VP a MP;
- d) nehodnocení v daném období ze dvou a více předmětů;
- e) dlouhodobé neplnění školních povinností a zadaných úkolů;
- f) časté a soustavné porušování školního řádu;
- g) ostatní situace, kdy žák, nehledě na jeho školní výsledky, nezažívá pocit úspěchu, ztrácí motivaci k učení. Těmto žákům i jejich rodičům je k dispozici vždy jejich TU, dále VP a školní psycholožka.

Nejčastěji bývá školní neúspěšnost způsobena důvody:

- školní nezralost
- včas nerozpoznané smyslové vady
- vývojové poruchy učení či chování
- nízký intelekt
- žák nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky nebo sám působí rušivě na ostatní

Další problémy negativně ovlivňující učení:

- dlouhodobé zdravotní problémy
- častá krátkodobá absence nebo onemocnění žáka
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků
- záškoláctví či skryté záškoláctví
- útky před problémy
- náročná životní situace
- stres z neprospěchu
- vliv rodiny (přílišné nároky, nepodporování ke vzdělávání z různých důvodů, chybějící motivace k plnění školní povinností, odlišné sociokulturní prostředí)
- neodpovídající domácí příprava

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje

